

Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z przedmiotu „wiedza o społeczeństwie” dla klasy 2 liceum ogólnokształcącego i technikum (do programu nauczania „W centrum uwagi. Zakres podstawowy”)

Wymagania na poszczególne oceny						
Zagadnienia	Konieczne (ocena dopuszczająca)	Podstawowe (ocena dostateczna)	Rozszerzające (ocena dobra)	Dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wykraczające (ocena celująca)	
	2	3	4	5	6	
Rozdział 1						
Temat lekcji: Normy prawne						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ prawa i prawo ▪ normy społeczne a prawo ▪ cechy i budowa norm prawnych ▪ akty prawne i przepisy ▪ podstawa prawna ▪ zasady powoływania się na podstawę prawną ▪ interpretacja przepisów prawnych ▪ zasada „nieznajomość prawa szkodzi” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady norm społecznych, ▪ podaje przykłady aktów prawnych, ▪ wymienia konsekwencje naruszania norm społecznych, w tym norm prawnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminu „norma społeczna”, ▪ wymienia typy norm społecznych, ▪ podaje przykłady różnych typów norm społecznych, ▪ wyjaśnia, czym się różnią normy prawne od innych typów norm społecznych, ▪ przyporządkowuje do poszczególnych typów norm odpowiednie kategorie oceny zachowania, ▪ wymienia cechy norm prawnych, ▪ uzasadnia konieczność przestrzegania norm prawnych, ▪ wymienia pozytywne aspekty poznawania prawa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przepis <i>Konstytucji RP</i>, z którego wynika obowiązek wskazywania podstawy prawnej, ▪ właściwie posługuje się oznaczeniami jednostek redakcyjnych aktu normatywnego, ▪ wyjaśnia, jakie mogą być konsekwencje łamania zasady „nieznajomość prawa szkodzi”, ▪ odczytuje z różnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela, plakat] informacje na temat poziomu wiedzy o prawie wśród pełnoletnich Polaków. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem w znaczeniu podmiotowym a prawem w rozumieniu przedmiotowym, ▪ porównuje różne typy norm społecznych, np. z uwzględnieniem źródeł norm, ▪ analizuje budowę normy prawnej, rozpoznając jej poszczególne elementy, ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między aktem prawnym a przepisem prawnym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na wybranych przykładach dokonuje wykładni prawa. 	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie zasady „nieznajomość prawa szkodzi”. 			
Temat lekcji: Źródła prawa						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ podmioty stanowiące prawo ▪ zasięg obowiązywania prawa ▪ podmioty podlegające prawu ▪ źródła prawa stanowionego w Polsce ▪ hierarchia źródeł prawa w Polsce ▪ procedura ustawodawcza ▪ dzienniki urzędowe ▪ okres obowiązywania prawa ▪ zasada „prawo nie działa wstecz” 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia organy władzy uczestniczące w procesie stanowienia prawa w Polsce, ▪ podaje źródła prawa stanowionego obowiązującego w Polsce, ▪ wyjaśnia, na czym polega nadrzędna rola konstytucji w Polsce, ▪ wymienia dzienniki urzędowe [<i>Dziennik Urzędowy, Monitor Polski</i>]. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zasięg terytorialny i podmiotowy obowiązującego w Polsce prawa, ▪ wyjaśnia, jak należy rozumieć zasadę „prawo nie działa wstecz”, ▪ odszukuje konkretne źródła prawa w dziennikach urzędowych, ▪ przedstawia hierarchię źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce, ▪ wyjaśnia, na czym polega szczególna moc <i>Konstytucji RP</i>, ▪ wymienia podstawowe etapy procesu legislacyjnego w Polsce i uczestniczące w nim podmioty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje źródła prawa stanowionego w Polsce – z uwzględnieniem zakresu ich obowiązywania i miejsca zajmowanego przez nie w hierarchii, ▪ wyjaśnia znaczenie terminu <i>vacatio legis</i>, ▪ uzasadnia konieczność stosowania zasady „prawo nie działa wstecz”, ▪ wyjaśnia, jakie są zasady działania Internetowego Systemu Aktów Prawnych, ▪ interpretuje konstytucyjne zapisy dotyczące procesu legislacyjnego w Polsce, ▪ wyjaśnia, jakie są konsekwencje łamania zasady „prawo nie działa wstecz”. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega problem „inflacji” prawa w Polsce, ▪ omawia zasady publikowania źródeł prawa w Polsce, ▪ analizuje konstytucyjne zapisy dotyczące ratyfikacji umów międzynarodowych, ▪ omawia hierarchiczny układ źródeł prawa w Polsce, w tym relację między ustawą a ratyfikowaną umową międzynarodową. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przeprowadza ankietę na temat znajomości źródeł prawa powszechnie obowiązującego w Polsce oraz sposobów ich publikacji – np. w swojej społeczności szkolnej, a także analizuje i udostępnia wyniki wykonanych przez siebie badań. 	
Temat lekcji: Pomoc prawna						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ rodzaje prawa ▪ formy pomocy prawnej ▪ instytucje udzielające pomocy prawnej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady organów i instytucji udzielających porad prawnych, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe rodzaje prawa, ▪ podaje przykłady spraw regulowanych przez prawo cywilne, rodzinne, administracyjne i karne, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia zasady działania Nieodpłatnej Pomocy Prawnej i Nieodpłatnego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje zakres działalności adwokatów, radców prawnych i notariuszy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i realizuje skierowaną do społeczności szkolnej akcję promującą instytucje udzielające 	

	<ul style="list-style-type: none"> zawody prawnicze 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje działania typowe dla następujących zawodów prawniczych: adwokatów, radców prawnych, notariuszy. 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat dostępnych możliwości uzyskania porady prawnej w sytuacjach typowych, podaje, jaki jest zakres działalności adwokatów, radców prawnych i notariuszy. 	<p>Poradnictwa Obywatelskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> odszukuje informacje na temat działalności organizacji i instytucji udzielających pomocy prawnej w nietypowych sytuacjach [np. poszukujących ludzi zaginionych]. 	<ul style="list-style-type: none"> odszukuje informacje na temat instytucji udzielających pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie. 	<p>pomocy prawnej w jego miejscowości, gminie lub powiecie.</p>
Temat lekcji: Informacja publiczna						
	<ul style="list-style-type: none"> prawo do informacji publicznej informacja publiczna sposoby uzyskiwania informacji publicznej Biuletyn Informacji Publicznej wniosek o udostępnienie informacji publicznej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady spraw, których może dotyczyć informacja publiczna, podaje przykłady instytucji zobowiązanych do udzielania informacji publicznej, odszukuje informacje publiczne dotyczące nieskomplikowanych spraw wskazanych przez nauczyciela. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega prawo do uzyskania informacji publicznej, wskazuje podmioty mogące ubiegać się o uzyskanie informacji publicznej, wyjaśnia, jakie sprawy obywatel może załatwić dzięki dostępowi do informacji publicznej, odszukuje proste informacje publiczne, korzystając z usług e-administracji, wymienia przykładowe informacje udostępniane w Biuletynie Informacji Publicznej, pisze przykładowy wniosek o udzielenie informacji publicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia, na czym polega transparentność życia publicznego, wyjaśnia, na czym polega działalność organizacji typu <i>watchdog</i>, i odszukuje informacje na ich temat, charakteryzuje podstawowe sposoby przechowywania i udostępniania informacji publicznej, wymienia sytuacje, w których dostęp do informacji publicznej może zostać ograniczony. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa, jakie jest znaczenie transparentności życia publicznego dla prawidłowego funkcjonowania państwa i społeczeństwa demokratycznego, analizuje, jak dostęp do informacji publicznej pomaga obywatelom w rozwiązywaniu problemów w konkretnych sytuacjach z życia codziennego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> uzyskuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej informację na temat bieżącej działalności wybranej instytucji lub konkretnego organu władzy w gminie lub powiecie, wyjaśnia, w jaki sposób pozyskał zaprezentowane informacje.
Rozdział 2:						
Temat lekcji: Konstytucyjne prawa człowieka						
	<ul style="list-style-type: none"> prawa i wolności 	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

<ul style="list-style-type: none"> ▪ istota praw człowieka i ich cechy ▪ granice praw człowieka ▪ warunki ograniczania praw człowieka ▪ koncepcja praw jednostki ▪ miejsce praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i> ▪ zasady ogólne i katalog praw człowieka w <i>Konstytucji RP</i> ▪ zasady i formy ochrony praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady praw i wolności człowieka uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ podaje przykłady praktycznej realizacji praw i wolności człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ podaje przykłady praw przysługujących w Polsce mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia zasady ogólne dotyczące ochrony praw człowieka wymienionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ wymienia prawa człowieka przysługujące mniejszościom narodowym i etnicznym oraz grupom posługującym się językiem regionalnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyporządkowuje konkretne prawa człowieka do odpowiednich kategorii uwzględnionych w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ wymienia konstytucyjne warunki, które muszą zostać spełnione, aby można było ograniczyć korzystanie z praw człowieka, ▪ analizuje konstytucyjne prawa człowieka z uwzględnieniem koncepcji praw jednostki [prawa człowieka, prawa obywatela], ▪ analizuje przepisy prawne z <i>Ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz języku regionalnym</i>. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje znaczenie pojęć „prawo” i „wolność”, ▪ wyjaśnia, jakie miejsce zajmują prawa człowieka w <i>Konstytucji RP</i>, ▪ uzasadnia konieczność ochrony praw przysługujących grupom mniejszościowym, ze szczególnym uwzględnieniem praw mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regionalnym, ▪ odszukuje i prezentuje informacje na temat praw mniejszości polskiej w wybranych państwach. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje spory światopoglądowe dotyczące wybranych praw człowieka, ▪ organizuje debatę na temat praw człowieka i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranego problemu związanego z ochroną praw człowieka. 	
Temat lekcji: Ochrona praw człowieka w Polsce						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ środki ochrony konstytucyjnych praw i wolności ▪ instytucje i organy władzy chroniące konstytucyjne prawa i wolności ▪ prawo do sądu ▪ prawo do zaskarżenia ▪ prawo do wynagrodzenia za szkodę 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady konstytucyjnych środków ochrony praw człowieka w Polsce, ▪ wymienia przykłady spraw, z którymi można zwrócić się do Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ podaje przykłady działających w Polsce organizacji, których celem jest obrona praw człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia konstytucyjne środki ochrony praw człowieka w Polsce, ▪ wyjaśnia, na czym polega prawo do: <ul style="list-style-type: none"> - sądu, - zaskarżenia, - wynagrodzenia za szkodę, - złożenia skargi konstytucyjnej, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje wybrane przypadki łamania praw człowieka, w tym wskazuje, jakie konstytucyjne środki ochrony tych praw były dostępne w omawianych sytuacjach, ▪ określa zakres działalności i uprawnień Rzecznika Praw Obywatelskich, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje i ocenia działalność wybranych organizacji broniących praw człowieka w Polsce, ▪ wymienia negatywne konsekwencje wynikające z przewlekłości postępowań sądowych w Polsce oraz wskazuje główne przyczyny tego problemu, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności np.: <ul style="list-style-type: none"> - Rzecznika Praw Obywatelskich w Polsce, - jednej z organizacji, których celem jest obrona praw człowieka, 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ skarga konstytucyjna ▪ prawo do wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich ▪ działalność Rzecznika Praw Obywatelskich ▪ organizacje broniące praw człowieka w Polsce 		<ul style="list-style-type: none"> - wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ wymienia przykładowe formy działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ pisze przykładową skargę do Rzecznika Praw Obywatelskich, ▪ wymienia podstawowe elementy procedury składania skargi konstytucyjnej, ▪ omawia zakres i formy działalności wybranej organizacji broniącej praw człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje informacje na temat celów szczegółowych oraz form działania wybranej organizacji broniącej praw człowieka, ▪ wyjaśnia, jakie jest znaczenie skargi konstytucyjnej w systemie ochrony praw człowieka w Polsce. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje przepisy regulujące zasady korzystania z prawa do: <ul style="list-style-type: none"> - sądu, - zaskarżenia, - wynagrodzenia za szkodę, - złożenia skargi konstytucyjnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jest aktywnym członkiem organizacji broniącej praw człowieka, ▪ aktywnie uczestniczy w działaniach podejmowanych przez organizację broniącą praw człowieka.
Temat lekcji: System strasburski						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ systemy ochrony praw człowieka ▪ Europejski Trybunał Praw Człowieka w Strasburgu ▪ Rada Europy ▪ <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> ▪ zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia instytucje tworzące strasburski system praw człowieka [Rada Europy, <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, Europejski Trybunał Praw Człowieka]. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia okoliczności historyczne, które miały wpływ na powstanie systemów ochrony praw człowieka, ▪ podaje podstawowe informacje na temat <i>Powszechnej deklaracji praw człowieka</i>, ▪ prezentuje podstawowe informacje na temat strasburskiego systemu praw człowieka [Rada Europy, <i>Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i>, Europejski 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia państwa należące do Rady Europy i wskazuje je na mapie, ▪ analizuje przykładowe skargi złożone do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu oraz wybrane wyroki Trybunału, ▪ wyjaśnia znaczenie <i>Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności</i> dla europejskiego systemu ochrony praw człowieka, ▪ wymienia warunki dopuszczalności skargi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia strukturę Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, ▪ ocenia działalność Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące działalności Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.

			Trybunał Praw Człowieka], <ul style="list-style-type: none"> wymienia podstawowe zasady składania skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu. 	do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu.		
Temat lekcji: łamanie praw człowieka						
<ul style="list-style-type: none"> formy łamania praw człowieka przyczyny łamania praw człowieka wybitni obrońcy praw człowieka naruszanie praw imigrantów skala łamania praw człowieka na świecie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady łamania praw człowieka, wskazuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wymienia formy łamania praw człowieka i ilustruje je odpowiednimi przykładami, rozpoznaje przypadki naruszeń praw człowieka opisane w tekstach publicystycznych, wymienia przyczyny łamania praw człowieka, wskazuje i charakteryzuje zagrożenia wynikające z łamania praw człowieka, w tym w państwach demokratycznych, porównuje skalę łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> określa skalę łamania praw człowieka w Polsce i na świecie na podstawie zestawień statystycznych oraz raportów organizacji pozarządowych, zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania praw człowieka w wybranym państwie niedemokratycznym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i prezentuje informacje na temat dokonań wybitnych postaci działających na rzecz ochrony praw człowieka, np. laureatów Pokojowej Nagrody Nobla, analizuje współczesne zjawiska [polityczne, ekonomiczne, socjalne, kulturowe] zaliczane do przyczyn łamania praw człowieka. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> organizuje debatę poświęconą tematowi łamania praw człowieka w państwach demokratycznych i niedemokratycznych oraz aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące problemu łamania praw człowieka. 	
Rozdział 3						
Temat lekcji: Prawo cywilne						
<ul style="list-style-type: none"> cechy charakterystyczne prawa cywilnego prawa majątkowe i osobiste podział prawa cywilnego w Polsce 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje sprawy regulowane przez prawo cywilne, definiuje podstawowe pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> podaje przykłady norm z prawa cywilnego, wyjaśnia, czym się różni zdolność prawna od zdolności do czynności prawnych, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> porównuje instytucje przedstawicielstwa ustawowego i pełnomocnictwa, wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem cywilnym</i> 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> prezentuje podział prawa cywilnego obowiązujący w Polsce, interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu cywilnego</i> oraz <i>Kodeksu postępowania cywilnego</i>, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> analizuje złożone kazusy z zakresu prawa cywilnego. 	

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ pojęcia z zakresu prawa cywilnego [osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, przedstawicielstwo, pełnomocnictwo] ▪ prawo zobowiązaniowe ▪ prawo rzeczowe ▪ prawo spadkowe ▪ postępowanie cywilne 	<p>fizyczna, powód i pozwany, testament],</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe formy nabycia własności, ▪ wymienia strony postępowania cywilnego i wskazuje przysługujące im prawa, ▪ rozpoznaje podstawowe zasady obowiązujące w postępowaniu cywilnym. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe cechy prawa cywilnego, ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa cywilnego [zobowiązanie, prawa majątkowe, prawa osobiste, przedstawicielstwo ustawowe, pełnomocnictwo, zobowiązanie, rzecz, własność, spadek, zachówek, dziedziczenie ustawowe], a także rozpoznaje przepisy prawne, w których pojęcia te zostały zdefiniowane, ▪ podaje przykłady praw majątkowych i praw osobistych, ▪ wymienia uprawnienia właściciela rzeczy, ▪ podaje podstawowe zasady dziedziczenia testamentowego, ▪ pisze przykładowy pozew cywilny, ▪ przedstawia przebieg postępowania cywilnego. 	<p>a <i>Kodeksem postępowania cywilnego</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa cywilnego, np. prawa spadkowego, ▪ analizuje pod kątem poprawności przykładowy pozew cywilny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia konstrukcję stosunku cywilnoprawnego określanego jako zobowiązanie, ▪ rozpoznaje typy postępowań cywilnych i je charakteryzuje. 	
Temat lekcji: Prawo rodzinne						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ małżeństwo ▪ zasady zawierania związku małżeńskiego ▪ prawne przeszkody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia elementy konstytucyjnej definicji małżeństwa, ▪ podaje skutki prawne zawarcia małżeństwa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przeszkody prawne uniemożliwiające zawarcie małżeństwa oraz możliwe powody 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i>, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje spór społeczny dotyczący: <ul style="list-style-type: none"> - instytucji małżeństwa, - modelu rodziny, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa rodzinnego.

	<p>uniemożliwiający zawarcie małżeństwa</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ skutki zawarcia małżeństwa ▪ wspólność majątkowa ▪ prawa rodziców i dzieci ▪ władza rodzicielska ▪ obowiązek alimentacyjny 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia prawa i obowiązki rodziców i dzieci. 	<p>unieważnienia związku małżeńskiego,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa rodzinnego [małżeństwo, wspólnota majątkowa, obowiązek alimentacyjny], ▪ pisze przykładowy wniosek alimentacyjny. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega unieważnienie małżeństwa i wymienia jego konsekwencje prawne, ▪ analizuje pod kątem poprawności przykładowy wniosek alimentacyjny, ▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa rodzinnego. 	<p>- zakresu władzy rodzicielskiej, w tym zajmuje stanowisko wobec omawianego problemu i konstruuje odpowiednie argumenty.</p>	
Temat lekcji: Postępowanie karne						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zasady prawa karnego ▪ etapy postępowania karnego ▪ uczestnicy postępowania karnego ▪ rozprawa w procesie karnym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa karnego [oskarżyciel, oskarżony, przestępstwo, wykroczenie, apelacja], ▪ wyjaśnia znaczenie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności], ▪ wymienia etapy postępowania karnego i jego uczestników. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między <i>Kodeksem karnym</i> a <i>Kodeksem postępowania karnego</i>, ▪ rozpoznaje zastosowanie podstawowych zasad prawa karnego [nie ma przestępstwa bez ustawy, domniemanie niewinności] w przepisach prawnych i wyjaśnia konsekwencje łamania tych reguł, ▪ wymienia strony postępowania karnego [przygotowawczego i procesowego] oraz przysługujące im prawa, ▪ wymienia główne prawa, jakie przysługują ofierze, sprawcy i świadkowi przestępstwa, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje pod kątem poprawności przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, ▪ analizuje proste kazusy dotyczące prawa karnego, ▪ interpretuje wybrane przepisy <i>Kodeksu karnego</i> i <i>Kodeksu postępowania karnego</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje przebieg rozpraw [zasady, etapy] prowadzonych w sądzie powszechnym w ramach postępowania cywilnego i postępowania karnego, ▪ porównuje prawa przysługujące poszczególnym uczestnikom postępowania karnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa karnego.

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje podstawowe zasady regulujące prowadzenie rozprawy w procesie karnym, ▪ pisze przykładowe zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa. 			
Temat lekcji: Prawo administracyjne						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy charakterystyczne prawa administracyjnego ▪ pojęcia z zakresu prawa administracyjnego ▪ administracja publiczna ▪ akty, decyzje i postanowienia administracyjne ▪ postępowanie administracyjne ▪ skarga administracyjna 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wskazuje dziedziny życia publicznego regulowane przez prawo administracyjne, ▪ wymienia podstawowe elementy decyzji administracyjnej, ▪ wymienia środki zaskarżenia decyzji administracyjnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie posługuje się podstawowymi pojęciami z zakresu prawa administracyjnego [administracja publiczna, organ administracji publicznej, akt administracyjny], ▪ wymienia podstawowe cechy prawa administracyjnego, ▪ wymienia etapy postępowania administracyjnego oraz biorące w nim udział podmioty [i innych jego uczestników], ▪ krótko charakteryzuje środki zaskarżenia decyzji administracyjnej, ▪ pisze przykładowe odwołanie od decyzji administracyjnej, ▪ wymienia zadania sądów administracyjnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje pod kątem poprawności: <ul style="list-style-type: none"> - odwołanie od decyzji administracyjnej, - zażalenie na postanowienie organów administracyjnych, - skargę administracyjną, ▪ analizuje proste kazusy prawne dotyczące prawa administracyjnego, ▪ wymienia przesłanki stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej, ▪ rozpoznaje rodzaje administracji publicznej, ▪ interpretuje wybrane przepisy z <i>Kodeksu postępowania administracyjnego</i>. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne rodzaje aktów ▪ porównuje akty administracyjne z aktami normatywnymi, ▪ porównuje decyzje administracyjne z postanowieniami administracyjnymi, ▪ charakteryzuje i porównuje rodzaje postępowań administracyjnych, ▪ porównuje decyzję administracyjną z wyrokiem sądu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy z zakresu prawa administracyjnego. 	
Temat lekcji: Prawo powszechnych ubezpieczeń						

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ system ubezpieczeń społecznych ▪ rodzaje ubezpieczeń społecznych w Polsce ▪ Zakład Ubezpieczeń Społecznych ▪ system ubezpieczenia zdrowotnego ▪ Narodowy Fundusz Zdrowia 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe prawa przysługujące obywatelom polskim w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej, ▪ wymienia instytucje kierujące systemem ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych oraz służbą zdrowia [KRUS, ZUS, NFZ], ▪ rozróżnia ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe, ▪ podaje podstawowe zasady korzystania z publicznej opieki zdrowotnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne zasady i cele funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, ▪ przedstawia specyfikę obowiązkowych i dobrowolnych ubezpieczeń zdrowotnych w Polsce, ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące stanu wiedzy Polaków na temat funkcjonowania systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, ▪ wymienia rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce, ▪ wymienia zadania: <ul style="list-style-type: none"> - Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, - Narodowego Funduszu Zdrowia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje proste kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce, ▪ analizuje informacje na temat tego, w jaki sposób Polacy oceniają funkcjonowanie systemu opieki społecznej i zdrowotnej w Polsce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje poszczególne rodzaje ubezpieczeń funkcjonujących w Polsce, ▪ analizuje uwarunkowania mające wpływ na funkcjonowanie systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ analizuje złożone kazusy dotyczące systemu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych w Polsce, ▪ organizuje debatę na temat: <ul style="list-style-type: none"> - ubezpieczeń społecznych w Polsce, - funkcjonowania systemu publicznej służby zdrowia w Polsce, ▪ a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Temat lekcji: Prawo do opieki społecznej i edukacji						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wykluczenie społeczne ▪ ubóstwo ▪ bezrobocie ▪ opieka społeczna ▪ urzędy pracy 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia problemy społeczne, z którymi boryka się państwo polskie, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przykłady wykluczenia społecznego oraz wskazuje jego konsekwencje, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, jakie uwarunkowania mają wpływ na zjawisko wykluczenia społecznego, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne formy zwalczania bezrobocia i ocenia ich skuteczność, ▪ analizuje spór społeczny dotyczący zakresu i form funkcjonowania opieki 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę poświęconą: <ul style="list-style-type: none"> - problemom społecznym w Polsce,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ edukacja ▪ kształcenie ustawiczne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe zasady funkcjonowania systemu opieki społecznej w Polsce, ▪ wymienia podstawowe przyczyny bezrobocia, ▪ podaje podstawowe informacje dotyczące systemu szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady działań podejmowanych przez państwo polskie w celu ograniczenia bezrobocia i wykluczenia społecznego, ▪ odczytuje z różnych źródeł informacji [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] dane dotyczące poziomu i zasięgu bezrobocia oraz wykluczenia społecznego w Polsce, ▪ przedstawia strukturę szkolnictwa w Polsce, w tym szkolnictwa wyższego, ▪ wyjaśnia, w jaki sposób można podnosić swoje kwalifikacje zawodowe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ porównuje różne rodzaje bezrobocia, z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań oraz konsekwencji społecznych, ekonomicznych, politycznych i kulturowych, ▪ odszukuje i prezentuje informacje na temat działalności urzędu pracy w jego powiecie, ▪ omawia podstawowe zasady funkcjonowania systemu bolońskiego w szkolnictwie wyższym, przedstawia wady i zalety edukacji zdalnej, analizuje problemy i uwarunkowania mające wpływ na wybór ścieżki edukacyjnej dokonywany przez młodych ludzi. 	<p>społecznej w Polsce – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie argumenty,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia zadania Ministra Edukacji Narodowej i kuratorów oświaty, ▪ wymienia formy kształcenia ustawicznego, ▪ planuje i prezentuje swoją indywidualną ścieżkę edukacji. 	<ul style="list-style-type: none"> - funkcjonowaniu systemu edukacji w Polsce, a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące: <ul style="list-style-type: none"> - możliwości i zasad studiowania w wybranym państwie świata, - form wspierania przez państwo polskie osób studiujących za granicą.
--	--	--	---	---	--	---

Rozdział 4:

Temat lekcji: Prawo międzynarodowe

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ stosunki międzynarodowe ▪ cechy współczesnych stosunków międzynarodowych ▪ cechy charakterystyczne międzynarodowego prawa publicznego 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady podmiotów międzynarodowego prawa publicznego, ▪ wymienia przykładowe zasady międzynarodowego prawa publicznego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia formy dwustronnych stosunków międzynarodowych, ▪ podaje cechy współczesnych stosunków międzynarodowych, ▪ wyjaśnia, czym jest międzynarodowe prawo publiczne, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na wybranych przykładach wykazuje złożoność i wielopłaszczyznowość współczesnych stosunków międzynarodowych, ▪ wymienia cechy międzynarodowego prawa publicznego, ▪ na wybranych przykładach analizuje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje, analizuje i prezentuje informacje na temat łamania zasad międzynarodowego prawa publicznego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ interpretuje kazusy dotyczące międzynarodowego prawa publicznego.
--	---	---	--	--	---	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podmioty prawa międzynarodowego publicznego ▪ zasady prawa międzynarodowego publicznego ▪ nieprzestrzeganie zasad prawa międzynarodowego publicznego 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podmioty międzynarodowego prawa publicznego, ▪ wyjaśnia znaczenie zasad międzynarodowego prawa publicznego [zasady suwerenności, integralności terytorialnej, nienaruszalności granic, nieingerowania w sprawy wewnętrzne państwa, samostanowienia narodów, pokojowego rozstrzygania sporów, powstrzymywania się od groźby użycia siły lub jej rzeczywistego użycia]. 	działanie międzynarodowego prawa publicznego.		
Temat lekcji: Globalizacja						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ cechy globalizacji ▪ wpływ podmiotów prawa międzynarodowego publicznego na proces globalizacji ▪ wymiary globalizacji ▪ skutki procesu globalizacji i wynikające z niego wyzwania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady zjawisk wynikających z procesu globalizacji, ▪ podaje przykłady pozytywnych i negatywnych aspektów procesu globalizacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia podstawowe aspekty procesu globalizacji, ▪ podaje przykłady zjawisk świadczących o globalizacji w wymiarach politycznym, ekologicznym, ekonomicznym, komunikacyjnym i kulturowym, ▪ wymienia skutki globalizacji w polityce, kulturze i życiu społecznym, ▪ podaje przykłady organizacji międzynarodowych, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega zjawisko określane jako efekt motyla, ▪ na wybranych przykładach wykazuje współzależności występujące między państwami w środowisku międzynarodowym. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> - wpływu wybranych podmiotów prawa międzynarodowego publicznego na proces globalizacji, - ruchów anty- i alterglobalistycznych, ▪ analizuje spór dotyczący oceny procesu globalizacji – zajmuje stanowisko w sprawie i konstruuje odpowiednie argumenty. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych problemów i wyzwań wynikających z procesu globalizacji, ▪ organizuje debatę poświęconą zagadnieniom związanym z globalizacją i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.

			których działalność ma istotny wpływ na proces globalizacji.			
Temat lekcji: Wybrane problemy międzynarodowe						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ konflikty etniczne [istota, przyczyny, skutki, sposoby rozwiązywania, przykłady] ▪ terroryzm [cechy i rodzaje współczesnego terroryzmu, walka z terroryzmem] 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje przykłady współczesnych konfliktów międzynarodowych, ▪ wymienia sposoby rozwiązywania konfliktów etnicznych, ▪ podaje cechy współczesnego terroryzmu. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia przyczyny, konsekwencje i formy konfliktów etnicznych, ▪ podaje przykłady współczesnych konfliktów etnicznych na obszarze Unii Europejskiej, ▪ właściwie posługuje się terminami „migracje”, „uchodźcy”, „asymilacja”, „grupa etniczna”, „integracja”, ▪ podaje przykłady działań o charakterze terrorystycznym, ▪ wymienia główne współczesne organizacje terrorystyczne, ▪ wymienia metody walki ze współczesnym terroryzmem. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia znaczenie terminów „czystki etniczne” i „ludobójstwo”, ▪ charakteryzuje metody walki ze współczesnym terroryzmem, ▪ charakteryzuje wybrany konflikt etniczny na obszarze Unii Europejskiej, ▪ na wybranym przykładzie opisuje metody i formy działania współczesnych organizacji terrorystycznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> - współczesnych konfliktów etnicznych, - problemu terroryzmu międzynarodowego [przyczyny, uwarunkowania, konsekwencje, formy, organizacje terrorystyczne, skala zagrożenia, metody przeciwdziałania]. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przygotowuje i prezentuje na forum społeczności szkolnej materiały [film, plakat, artykuł itp.] dotyczące wybranych metod i form rozwiązywania współczesnych sporów międzynarodowych.
Temat lekcji: Organizacja Narodów Zjednoczonych						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ powstanie ONZ ▪ podstawy działania ONZ ▪ główne organy ONZ 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje cele i zasady funkcjonowania ONZ, ▪ wymienia przykłady działań ONZ na rzecz pokoju na świecie, w tym 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Narodów Zjednoczonych, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ charakteryzuje działalność wybranych agend, organów i organizacji wyspecjalizowanych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> - działalności organów, wyspecjalizowanych, organizacji, funduszy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizuje debatę poświęconą: <ul style="list-style-type: none"> - ocenie pracy ONZ, - wyzwaniom stojącym przed ONZ,

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ działania ONZ na rzecz pokoju na świecie ▪ system Narodów Zjednoczonych ▪ operacje pokojowe ONZ 	wybrane misje pokojowe.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ podaje podstawowe informacje na temat <i>Karty Narodów Zjednoczonych</i>, ▪ wymienia główne organy ONZ i podaje, jakie są ich zadania, ▪ podaje przykłady wyspecjalizowanych organizacji, funduszy, programów i agend Narodów Zjednoczonych. 	funkcjonujących w ramach ONZ.	<p>programów i agend Narodów Zjednoczonych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ misji pokojowych ONZ, ▪ ocenia zasadność i skuteczność działań podejmowanych przez ONZ. 	a także aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Temat lekcji: Unia Europejska						
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ etapy procesu integracji europejskiej ▪ państwa członkowskie Unii Europejskiej ▪ prawo Unii Europejskiej ▪ strefa Schengen ▪ strefa euro ▪ obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej ▪ zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej ▪ instytucje i organy Unii Europejskiej ▪ prawa obywatela Unii Europejskiej ▪ korzyści z członkostwa w Unii Europejskiej 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje główne zasady i obszary funkcjonowania Unii Europejskiej, ▪ wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej, ▪ podaje korzyści wynikające z członkostwa w Unii Europejskiej dla polskich obywateli, ▪ podaje rok wstąpienia Polski do Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia podstawowe uwarunkowania mające wpływ na proces integracji europejskiej, ▪ wymienia państwa należące współcześnie do Unii Europejskiej i wskazuje je na mapie, ▪ wymienia obowiązujące akty prawa pierwotnego Unii Europejskiej, ▪ wymienia prawa przysługujące obywatelom Unii Europejskiej, ▪ wymienia główne organy i instytucje Unii Europejskiej [Komisję Europejską, Radę Europejską, Parlament Europejski, Radę Unii 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wyjaśnia, na czym polega różnica między prawem pierwotnym a prawem wtórnym Unii Europejskiej, ▪ omawia obszary funkcjonowania Unii Europejskiej, ▪ odczytuje z różnorodnych źródeł [teksty narracyjny i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące społecznej oceny członkostwa Polski w Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia główne etapy procesu integracji europejskiej, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - utworzone organizacje i zawarte traktaty, - sposób funkcjonowania wspólnot europejskich i zakres współpracy państw członkowskich na poszczególnych etapach, - państwa, które przystąpiły do wspólnot europejskich, ▪ porównuje zasięg terytorialny Unii Europejskiej, strefy Schengen i strefy euro, ▪ charakteryzuje poszczególne źródła prawa pierwotnego Unii Europejskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat funduszy Unii Europejskiej i ich wykorzystania w Polsce oraz w najbliższych państwach członkowskich, ▪ dokonuje krytycznej analizy zagadnień dotyczących członkostwa Polski w Unii Europejskiej, ▪ zbiera i prezentuje informacje na temat sporu społecznego dotyczącego oceny polskiego członkostwa w Unii Europejskiej, ▪ organizuje debatę poświęconą wybranym problemom związanym z funkcjonowaniem Unii Europejskiej oraz

			Europejskiej i Trybunał Sprawiedliwości UE].			aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji.
Temat lekcji: Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ geneza i cele NATO ▪ organy NATO ▪ państwa członkowskie NATO ▪ działania NATO na rzecz pokoju na świecie ▪ USA w strukturach NATO 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ wymienia główne cele i zadania NATO, ▪ podaje rok wstąpienia Polski do NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia okoliczności, które doprowadziły do powstania Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego, ▪ wymienia główne organy NATO, ▪ wymienia państwa należące do NATO i wskazuje je na mapie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odczytuje z różnych źródeł [tekst narracyjny i normatywny, wykres, tabela] informacje dotyczące oceny: <ul style="list-style-type: none"> - działalności NATO na rzecz światowego pokoju, - członkostwa Polski w NATO, - wpływu NATO na pozycję Stanów Zjednoczonych Ameryki w świecie, ▪ określa i ocenia rolę Stanów Zjednoczonych Ameryki w strukturach NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ omawia stosunki NATO z Federacją Rosyjską, ▪ charakteryzuje główne organy NATO, ▪ zbiera, analizuje i prezentuje informacje na temat: <ul style="list-style-type: none"> - roli NATO w budowaniu pokoju na świecie, - przebiegu wybranych operacji wojskowych NATO. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dokonuje krytycznej oceny wybranych aspektów działalności NATO, ▪ organizuje debatę poświęconą wybranym aspektom funkcjonowania NATO i aktywnie uczestniczy w zainicjowanej dyskusji, odszukuje i prezentuje, np. na forum społeczności szkolnej, informacje na temat członkostwa Polski w NATO. 	
Temat lekcji: Służby zagraniczne Polski						
<ul style="list-style-type: none"> ▪ istota i cele polityki zagranicznej ▪ dyplomacja ▪ placówki dyplomatyczne i ich zadania ▪ ambasady i konsulaty ▪ działalność polskiej dyplomacji 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rozpoznaje zadania ambasadorów i konsulów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ właściwie posługuje się terminami „polityka zagraniczna”, „racja stanu”, „dyplomacja publiczna”, „misja dyplomatyczna”, ▪ wymienia sprawy, które obywatel polski może załatwić w konsulatach. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ na przykładzie wybranych placówek dyplomatycznych RP przedstawia zadania ambasad i konsulatów, ▪ wymienia priorytety polskiej polityki zagranicznej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przedstawia główne inicjatywy międzynarodowe, w które angażuje się państwo polskie [np. Grupa Wyszehradzka, Trójkąt Weimarski, Trójmorze]. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ odszukuje w różnych źródłach informacje na temat działalności polskich placówek dyplomatycznych w wybranych państwach świata. 	

Opracowanie: Barbara Furman